

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Divinorum decretorum efficacia ostenditur ex inscrutabilitate hujus
quæstionis, cur vocatio & gratia Dei muno sit efficax, non verò in altero?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

quo fiat consensus iste, & mutatio voluntatis no-

A moralem excitationem, ex nostra libertate, ad consensus, & speciem actus boni determinamus.

Secundum argumentum quo divinorum decretorum efficacia suaderet, petitur ex promissionibus Dei, & insinuat etiam ab Augustino de Prædestin. SS. cap. 10. ubi ait: Quando promissit Deus Abraham fidem gentium, dicens Patrem multarum gentium posui te, non de nostra voluntatis potestate, sed de sua prædestinatione promissit: promissit enim quod facturus ipse fuerat, non quod homines. Quia etsi faciant homines bona quæ pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant quæ præcepit, non ipsi faciunt ut ille faciat quod promissit, alioquin ut promissa Dei compleantur, non in Dei, sed in homini un est potestate. Ex quibus verbis hoc potest erui argumentum, Deus promissit Abraham fidem gentium, quando illi dixit, Patrem multarum gentium constitui te. Unde cum in fide includatur consensus, determinatio, & pia motio voluntatis; quia, ut Augustinus ait: Credere non potest homo, nisi volens: si hunc consensus & determinationem voluntatis, Deus non efficiat per gratiam, sed illum expectet a libero arbitrio determinante indifferentiam sui concursus & gratiæ moraliter excitantis, Deus promittit aliquid quod non facit, sed ab humana voluntate expectat: hoc autem absurdum est, & divinæ omnipotentia injuriosum: Alioquin (ut inquit Augustinus jam relatus) ut promissa Dei compleantur, non in Dei, sed in hominum est potestate. Et Epist. 105. Quod promittit Deus, non facit nisi Deus. Habet namque aliquid rationis & veritatis, ut homo promittat, & Deus faciat: ut autem homo se facere dicat quod promiserit Deus superba impietatis est reprobus sensus.

§. II.

Divinorum Decretorum efficacia ostenditur ex infirmitate hujus questionis, cur vocatio & gratia Dei in uno sit efficax, non vero in altero?

D Hoc etiam argumentum valde urget Adversarios, sumiturque ex SS. Patribus, qui sæpè docent hanc questionem esse omnino inscrutabilem & impenetrabilem, nec posse solvi per humani arbitrii velle vel nolle. Ita inter alios docet S. Prosper de Vocat. Gentium libro 1. cap. ultimo, cui titulus est: Questionem cur hic potius quam ille accipiat gratiam, esse impenetrabilem, nec posse ex libero arbitrio solvi. Unde ibidem sic loquitur: Igitur profunditas illius questionis, quam secundum admirationem Apostoli impenetrabilem confitemur, per liberi arbitrii velle vel nolle non solvitur: quia licet insit homini malum nolle, tamen nisi donatum non habet bonum velle. Illud contraxit natura per culpam, hoc recipit natura per gratiam. Et in respons. ad objectionem 14. Vincentii: Cur Deus illum retineat, illum non retineat, nec possibile est comprehendere, nec licetum investigare: cum scire sufficiat, & ab illo esse quod statuit, & ab illo non esse quod ruitur.

Hanc doctrinam accepit divus Prosper à sanctissimo Præceptore Augustino, qui etiam variis in locis, hujus questionis profunditatem non aliter solvit, quam recurrendo ad inscrutabilia judicia Dei, Nam Tractatu 26. in Joannem: Quare, inquit, unum trahat, & alium non trahat noli velle judicare, si non vis errare. Et de Spiritu & Littera cap. 33. Si quis me interroget:

Hanc rationem eleganter prosequitur D. Augustinus contra Pelagianos, variis in locis, præsertim libro 4. ad Bonifacium cap. 9. ubi sic ait: Oramus pro repugnantibus & oppugnantibus, & peccatis ut fiant ex nolentibus volentes. & ex repugnantibus consentientes: à quo, nisi ab illo de quo scriptum est, preparatur voluntas à Domino? Et cap. 11. in litteris & perfunctorie, potius quam veraciter Deo supplicamus, si ad eum non pertinet gratiam, convertentur ad fidem suam, ipsi fidei contrarias hominum voluntates. Prorsus (inquit) non oramus, sed oramus rogimus, si nos ipsos, non illum credimus facere quod oramus. Si prorsus quod credimus esse in nobis potestate. Et de dono persever. cap. 2. ubi ait: Illa visio, peritio est, cum id ab eo petitur quod futurum non daret, sed ipso non donante esse in hominum potestate: sicut visio est etiam illa actio peccatorum, si ob hoc gratia aguntur Deo, quod non facit ipse nec facit? Et cap. 20. dicit se in libris Cælestium quos ediderat antequam Pelagiana hæresis extitisset, sæpè dixisse Deo: Da quod jubes, & jube quod vis. Et subdit: Quid verò non prorsus & maxime Deus jabet, nisi ut credamus in eum? Et hoc ergo ipse dat, si bene illi dictum est, da quod jubes. Demum libro de Corrept. & Gratiâ cap. 7. in fine hæc scribit: O homo in præceptum cognosce, quid debeas habere, in Correctione cognosce tu te vitio non habere, in oratione cognosce unde accipis quod vis habere.

Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio ex ipomet Augustino de Natura & Gratiâ cap. 18. ubi ait: Quid scitis quam orare ut facias quod habes in tua potestate? Sed in sententia Molinæ, & aliorum Recentiorum, efficacia divini decreti, & gratiæ ex illo promanantis, est in nostra potestate, cum illa pendeat à libero arbitrio determinante ad speciem actus: Ergo juxta illorum Authorum principia, stultum est petere à Deo talem efficaciam, cum potius Deus debeat illam expectare à libero arbitrio. Quare merito posset Deus à adversariis respondere: cur à me petitis quod est in vestra potestate, & quod ego à vobis expecto? Unde Augustinus Epist. 107. ad Vitalem ait: Nostris orationibus contradicere eis qui dicunt vocationi Dei consentire, ita nostrum esse, ut si velimus fiat, si autem nolimus, nihil nobis operari nem Dei valere faciamus. Et libro de Gratiâ Christi cap. 25. & de prædest. SS. cap. 20. & multis aliis in locis, ex oratione quâ rogamus Deum, ut nos convertat, probat ab ipso donari & præveniri nostræ voluntatis determinationem.

Idem ostendit Epistolâ citatâ ad Vitalem, ex gratiarum actione quâ Deo gratias exhibemus pro consensu, determinatione, conversione, & mutatione nostræ voluntatis, & ait: prorsus non gratias Deo agimus, sed nos agere fingimus, si unde gratias agimus, eum facere non putamus. Unde cum in sententia Molinæ Deus non efficiat per suum decretum, & gratiam ab illo procedentem, consensus & determinationem liberi arbitrii, sed illum ab humana voluntate expectet, non debemus pro consensu, determinatione, & conversione nostræ voluntatis, Deo gratias agere; sed potius ipsemet Deus debet nobis gratias referre, ex eo quod ejus concursus, &

cur illi ita suadeatur, ut persuadeatur, illi autem non (id est quare uni detur vocatio efficax, non verò alteri) duo solum occurrunt quæ respondere mihi placet: O altitudo divitiarum! Et nunquid iniquitas apud Deum? Cui hæc responso non placet, quarat Augustino doctiores, sed caveat ne inveniat præsumptos. Et alibi ait: Cur illum adjuvet, illum non adjuvet, illum tantum, illum autem non tantum, illum isto, istum illo modo: penes ipsum est, & aquiratis tam secreta ratio, & excellentia potestatis.

Idem docet D. Thomas 3 contra Gentes cap. 161. dicens: Quare Deus hominum qui in peccatis detinentur, hos quidem preveniens convertat, illos autem sustineat, sive permittat secundum ordinem rerum procedere, non est ratio inquirenda: hoc enim ex simpliciter ejus voluntate dependet. Et exemplum affert de rebus naturalibus, quæ diversa processerunt à Deo, juxta ordinem suæ sapientia, rectè omnia disponentis.

35. Ex hac ergo doctrina, & testimoniis sanctorum Patrum, efficax & evidens sumitur argumentum, ad divinorum decretorum efficaciam demonstrandam, & ad rejicienda decreta indifferentia & Molinistica. Si enim Deus circa nostros actus liberos habet decretum purè indifferentens, & moraliter tantum excitans, ac expectans determinationem & consensum liberi arbitrii, illud determinantis ad speciem actus, facilis esset solutio illius questionis, quam sancti Patres dicunt esse omnino insolubilem, & humano intellectui impenetrabilem: imò nullatenus esset questio, vel difficultas solvenda. Inquirenti enim cur Deus unum trahat, & alium non trahat? Cur uni detur vocatio efficax, non verò alteri? Facile responderi posset (sicut & ipsi Adversarii respondent) quia unus vult consentire divinæ vocationi, non verò alius. Quia unus per liberum arbitrium, divini decreti, & gratia ex illo promanantis indifferentiam, ad actum talis speciei determinat, non verò alter. Sicut inquirenti, cur Sol cum ficulnea producat ficus, & cum olea olivas? facile responderetur, quia concursus Solis ex se indifferentens & indeterminatus, modificatur in causis inferioribus in quibus recipitur, & ad hos potius quam illos effectus producendos determinatur.

36. Porro hanc responsum & doctrinam variis in locis rejicit Augustinus, & illam in Pelagianis deridet, ac fugillat. Nam Epist. 105. Quis, inquit, istum acutissimum sensum de suisse Apostolo non miretur? Hoc quippe ille non vidit, quando sibi veluti adversantis objectâ questione, non id potius tam breve, tam apertum, tam sicut isti (scilicet Pelagiani) putant, verum absolutumque respondit. Hic erat locus dicendi quod isti sentiunt: non autem hoc dicit Apostolus. Et libro 2. Operis perfecti, E ponderans hæc verba Apostoli: Deus cujus vult miseretur. Et ista, Homo tu quis es qui respondeas Deo? alloquens Pelagianos, sicut: Non ita certè debuerat Apostolus loqui, si hoc vellet dicere quod vos dicitis. Et in Enchir. cap. 99. eadem verba Apostoli expendens, sic habet: Hoc loco quidam stulti putant Apostolum in responsione defecisse, & inopiâ reddende rationis repressisse contradictionis audaciam: sed magnum habet pondus quod dictum est: homo tu quis es? Et in talibus questionibus, ad suæ capacitatis considerationem revocat hominem, verbo quidem brevi: sed re ipsa magna est redditio rationis, Demum ferm. 7. de verbis Apostoli cap. 4. Multi (inquit) de isto profundo quærentes reddere rationem, in fabulas vanitatis abierunt.

A Cum igitur in doctrina SS. Augustini & Prosperii, profunditas hujus questionis, Cur Deus unum trahat, & alium non trahat? Cur vocatio Dei in uno sit efficax, non verò in alio? non solvatur per humani arbitrii velle vel nollet in sententia Molinæ, & aliorum qui decreta indifferentia, & determinationem humani arbitrii expectantia in Deo fingunt, per humani arbitrii velle vel nollet facile solvitur. Unde merito ad Molinam verba illa Bernardi dirigere possumus: Quid ergo tui? Quid melius asseris? Quid subtilius invenis? Quid secretius tibi revelatum jactas, quod præterierit Sanctos, effugerit sapientes.

§. III.

Divina decreta esse ex se & ab intrinseco efficacia, probatur ex verbis Apostoli 1. ad Corinth. 4. Quis enim te discernit?

Hoc etiam argumento sæpè utuntur SS. Patres Augustinus & Prosper contra Pelagianos & Sempipelagianos, potèstque sub hac forma breviter proponi. Divinum decretum debet esse ratio discernendi consentientem à non consentiente; At si illud non sit ab intrinseco efficax, & prædeterminans voluntatem, sed purè indifferentens, & à voluntate humana, ad speciem actus determinabile, non potèst hoc præstare, sed ad voluntatem creatam reducitur discrimen; ac proinde unus homo poterit inflari & gloriari adversus alterum: contra illud Apostoli 1. ad Corinth. 4. Ne supra quod scriptum est, unus contra alterum inflatur præ alio: quis enim te discernit? quid habes quod non accipisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acciperis? Ergo decreta Dei sunt de se & ab intrinseco efficacia. Sequela Majoris probatur. Discrimen effectus, non ad id in quo causæ conveniunt, sed ad id in quo discriminantur, debet reduci. Sicut quia duo individua ejusdem speciei conveniunt in ratione specifica, & eorum species in gradu generico, non possunt inter se distingui, vel discerni, per rationem illam communem specificam vel genericam: Sed consentiens & non consentiens conveniunt in decreto, si illud prout est à Deo sit purè indifferentens; & differunt solum penes consensum & dissensum liberi arbitrii, indifferentiam & potentialitatem talis decreti, ad actus diversæ speciei determinantis: Ergo non in divinum decretum, sed in liberum arbitrium reducitur discretio, seu discrimen consentientis à non consentiente.

Confirmatur primò: Ab eo oritur discretio, à quo oritur determinatio actus quantum ad speciem: Atqui determinatio actus quantum ad speciem, non oritur à decreto, si illud sit indifferentens; sed à libero arbitrio illud determinante: Ergo non in decretum divinum, sed in liberum arbitrium reducitur discretio consentientis à non consentiente.

Confirmatur secundò: Ut divinum decretum sit ab æterno ratio discernendi consentientem à non consentiente, debet ex illo in tempore promanare, seu ab illo preparari aliqua gratia, quæ sit causa & principium talis discretionis, seu discriminis: Sed ex decreto purè indifferenti, nulla derivatur vel preparatur gratia, quæ sit causa talis discretionis: Ergo illud non potèst esse ratio discernendi.